

Jeg maa maaske minde om den Historie, som ligger foran dette Lovforslag — jeg tænker ikke alene paa Udvalget, men ogsaa paa den foran dettes Nedsættelse liggende Udvikling. Foran den nuværende Tilstand ligger jo hele Skoleringen og dens Virksomhed gennem en Aarrække, saaledes som den blev ledet af nu afdøde Overretssagfører Niels Hjort. Denne Skolering var vistnok, hvad man med nogen Ret kan kalde haardhændet. Jeg bilder mig da i alt Fald ind at vide, at det var nogle ret summariske og haardhændede Forhandlinger, der med Lærernes Fagforening som Baggrund blev ført af Skoleringsens Talsmænd med de enkelte Skoler, som gik ind i den mere eller mindre frivilligt — for en Dels Vedkommende kan man vistnok sige, at de blev tvunget til at gaa frivilligt med. Det hører jo nu Fortiden til. Derimod er der en Ting i denne historiske Udvikling, som her faar en vis Betydning, og det er den, at jeg i alt Fald har faaet det Indtryk — og jeg tror ikke, det er forkert —, at fra første Færd, da denne Skolering blev dannet, har man stilet henimod Kaos, har man forstaaet, at den Maade, man tog Tingene paa, ikke vilde kunne holde, at der vilde komme et Tidspunkt, da man saa den økonomiske Ruins Afgrund umiddelbart foran sig, og at man har stilet hen derimod med den Tanke, at naar det kom dertil, havde man et saadant Baand paa Stat og Kommune, at man kunde nøde dem til at overtage hele den private Skole. Naar jeg siger, at jeg har dette Indtryk, og at jeg ikke tror, det er forkert, skriver det sig fra enkelt Ytring, som fremkom fra Skoleringsens Leder, og som peger ganske bestemt i den Retning. Nu ved jeg ikke, om det da just er Rigsdagens Sag, naar den staar overfor en saadan bevidst Ledelse af en Skolering, saa lige straks at give Pote og saaledes, at det ikke alene vil faa Virkninger for Skolens Udvikling her i København, men ogsaa vil faa en mangfoldig Virkning for en udstrakt Skolevirksomhed ud over det hele Land — thi det trøster jeg mig til at sige, at hvis dette Lovforslag vedtages uændret, vil det komme til i høj Grad at præge Skolevæsenet ud over Landet i lignende Retning, hvori det vil komme til at præge det her i København. Og da jeg nu ikke er nogen Beundrer — det vil jeg sige ærligt og rede- ligt — af det Udvalgs Arbejde, som her har været i Virksomhed, vil jeg tale jævnt og lige til om den Sag, og det mener jeg

ogsaa, at jeg har Lov til, efter at jeg har givet mit Partis Ordfører min fulde Tilslutning til en midlertidig Ordning, eventuelt paa Statens Bekostning, saaledes at der kan blive Tid til at drøfte Sagen med alle dens Konsekvenser. Dette er nemlig ikke et Lovforslag for Storkøbenhavn alene, men det er et Lovforslag, som omfatter Landet.

Jeg siger, at jeg er ikke nogen Beundrer af dette Udvalgs Arbejde, fordi dette Udvalg og dets Betænkning gør det Indtryk paa mig, at man har siddet og trukket Reb med hinanden og sagt til hinanden: Vi maa se at blive enige — hvad de jo for Resten egentlig ikke blev, for der var dog en Mand, der gik sin Vej, den Gang han saa, hvor det bar hen —, vi maa hellere give lidt efter her og give lidt efter der og saa se at faa lavet en Kommissionsbetænkning, der kan gaa igennem paa Rigsdagen. Det forekommer mig, at Udvalgets Medlemmer har haft saa travlt med at blive indbyrdes enige, at de har glemte at stille et bestemt Spørgsmaal, nemlig det: Hvad af vor højere Undervisning er en Statssag, og hvad er ikke en Statssag? Det Spørgsmaal, synes jeg, skulde besvares. Nu ved jeg godt, at man vil sige til mig, at det er da givet, at København er forurettet, og hvis jeg ikke vidste det før, saa fik jeg det i hvert Fald at vide ved at høre det ærede Medlem for Københavns 1ste Valgkreds (Wulff). Han beviste — mente han da — med klare og tydelige Tal, at ude i Provinserne gav Staten Støtte til en Elev paa Gymnasierne for hver 800 Indbyggere, men her inde i København kun til en Elev for hver 3,000 Indbyggere. Saa er det da indlysende, at her er en Uret, der klodser. Det Bevis gør ikke Spor af Indtryk paa mig. Det er jo beklageligt, men der er ikke noget ved det at gøre, og for at sige det kort, hvorfor det ikke gør noget Indtryk paa mig, vil jeg fortælle en Historie om en Familie med 5 Børn. Det var en Familie fra Vestjylland, der var kommet over til København, hvor Manden fik fagligt Arbejde og havde, hvad man kunde kalde en jævnt god Indtægt paa 2—3,000 Kr. Det ene Barn var blevet saa gammelt ovre i Vestjylland, at hun ikke kunde nyde godt af fortsat Undervisning her i København, og hun har altsaa en Stilling, der svarer dertil. Men af de andre 4 Børn, som kom med til København i rette Tid, om jeg maa bruge det Udtryk, blev den ene Polytekniker, den anden Tekniker, og to blev Lærere. Jeg